

ЗАКОН О УЏБЕНИЦИМА И ДРУГИМ НАСТАВНИМ СРЕДСТВИМА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се припремање, одобравање, издавање и избор уџбеника и других наставних средстава и помагала за основну и средњу школу (у даљем тексту: школа), као и њихово праћење и вредновање током коришћења у образовно-васпитном раду.

На припремање, одобравање и издавање уџбеника, других наставних средстава и помагала за припремни предшколски програм, као и њихово праћење и вредновање током коришћења у васпитно-образовном раду, сходно се примењују одредбе овог закона.

Припремање, одобравање и издавање уџбеника за установу која обавља делатност високог образовања уређује се општим актом високошколске установе, у складу са посебним законом.

Уџбеник, друго наставно средство и помагало

Члан 2.

У образовно-васпитном раду у школи користе се уџбеници, друга наставна средства и помагала који су издати и одобрени у складу са овим законом.

Уџбеник је основно дидактички обликовано наставно средство, у било ком облику или медију, које се користи у образовно-васпитном раду за стицање знања, вештина, формирање вредносних ставова и развој интелектуалних способности ученика, чији су садржаји утврђени наставним планом и програмом и који је одобрен у складу са овим законом.

Друга наставна средства су: радна свеска, збирка задатака, речник, географски атлас, историјски атлас, карта, мапа, плакат, постер, збирка текстова, илустрације, нотни запис, зборник, аудио-визуелна средства, разне врсте електронских уџбеничких материјала, приручник за наставнике, тестови, друга наставна средства која се користе у припремном предшколском програму и др., а која су одобрена у складу са овим законом.

Помагала јесу друга помоћна наставна средства која се користе у образовно-васпитном раду деце и ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Уџбеник је наставно средство намењено вишегодишњој употреби.

Радна свеска је наставно средство намењено једногодишњој употреби, садржајно повезана са уџбеником, а која садржи задатке, вежбе или питања, који су обликовани на начин да ученик има могућност писања или цртања при решавању задатака или одговарању на питања.

Страни уџбеник је уџбеник који је штампан у иностраној држави и на страном језику, осим на језику националне мањине, који је у употреби у тој држави складу са њеним прописима.

Финансирање уџбеника средствима републичког буџета

Члан 3.

Влада, у складу са расположивим средствима републичког буџета, најкасније до 1. новембра текуће године, доноси одлуку о финансирању, односно суфинансирању набавке уџбеника и других наставних средстава за наредну школску годину за ученике основних школа.

Одлуком из става 1. овог члана Влада утврђује:

- 1) **ниво и врста образовања, разред и предмет за које ће се набављати уџбеници, друга наставна средства и помагала који ће бити финансирани односно суфинансирани;**
- 2) **услове и критеријуме на основу којих ће се остварити право на њихово финансирање, односно суфинансирање.**

Избор и набавка уџбеника врши се у складу са одредбама овог закона и закона који уређује област јавних набавки.

Ближе услове у погледу критеријума за ~~избор~~, начина коришћења и замене коришћених уџбеника, других наставних средстава и помагала, прописује министар.

Употреба језика и писма

Члан 4.

Уџбеник, друго наставно средство и помагало штампа се на српском језику ћириличким писмом.

Уџбеник, друго наставно средство и помагало се штампа и на језику и писму националне мањине за ученике за које се образовно-васпитни рад изводи и на том језику.

За лица са сметњама у развоју и инвалидитетом уџбеници, друга наставна средства и помагала издају се у складу са посебним потребама ученика, како на српском, тако и на језицима националних мањина.

За извођење прилагођеног образовно-васпитног рада са слепим и слабовидим, уџбеник, односно наставно средство може да се издаје на Брајевом писму, у електронској форми или форматима који су прилагођени за слепе и слабовиде (текст штампан великим словима, звучни запис или фотографска увећања, односно други облик и медиј).

Уџбеници страних језика штампају се на одговарајућем страном језику и писму.

Једнаке могућности и забрана дискриминације

Члан 5.

Уџбеници, друга наставна средства и помагала својим садржајем и обликом треба да омогуће спровођење принципа једнаких могућности девојчица и дечака.

Уџбеници, друга наставна средства и помагала својим садржајем или обликом не смеју да угрожавају, омаловажавају, дискриминишу или издвајају групе и појединце или да подстичу на такво понашање, по основу: расне, националне, етничке, језичке, верске, полне или родне припадности, сметњи у развоју, инвалидитета, физичких и психичких својстава, здравственог стања,

узраста, социјалног и културног порекла, имовног стања, односно политичког опредељења, као и по другим основама утврђеним законом којим се уређује забрана дискриминације.

Издавачи уџбеника Надлежност за издавање уџбеника

Члан 6.

Издавање уџбеника, других наставних средства и помагала може да обавља јавно предузеће (у даљем тексту: јавни издавач), друго правно лице или предузетник (у даљем тексту: приватни издавач), под условом да имају дозволу за издавање уџбеника (у даљем тексту: лиценца).

Јавни издавач и приватни издавач (у даљем тексту: издавач) имају једнака права и обавезе у складу са овим законом и прописима којима се уређује издавање публикација.

Дозвола за издавање уџбеника

Члан 7.

Дозволу за издавање уџбеника, других наставних средства и помагала (у даљем тексту: лиценца) добија издавач, регистрован за обављање издавачке делатности, ако има:

- 1) издавачки план;
- 2) уредника у радном односу на неодређено време са пуним радним временом који има одговарајуће образовање за одређени предмет у основном образовању и васпитању, односно за предмет или стручну област у средњем образовању и васпитању;
- 3) пословни и складишни простор;
- 4) седиште у Републици Србији.

Нивои образовања су предшколско, основно и средње образовање.

Области образовања су природно-математичка, друштвено хуманистичка, медицинска, техничко-технолошка и уметничка.

Лиценцу издаје министарство надлежно за послове образовања (у даљем тексту: министарство).

Решење о издавању лиценце коначно је у управном поступку.

Трошкове издавања лиценце сноси подносилац захтева за издавање лиценце, у складу са законом којим се уређују републичке административне таксе.

Ближе услове за издавање лиценце, начин издавања и садржај обрасца лиценце прописује министар надлежан за послове образовања (у даљем тексту: министар).

Одузимање и издавање нове лиценце

Члан 8.

Лиценца се одузима издавачу:

- 1) за кога се правноснажном пресудом утврди да је фалсификовао рукопис уџбеника;
- 2) за кога се правноснажном пресудом утврди да је обезбедио одобравање уџбеника уз давање мита;
- 3) за кога се правноснажном пресудом утврди да је обезбедио избор уџбеника уз давање мита;
- 4) за кога се правноснажном пресудом утврди да је објавио уџбеник без одобрења аутора уџбеника;
- 5) који не објави уџбеник према одобреном рукопису;
- 6) који не учествује у обезбеђивању средстава за издавање нискотиражних уџбеника, сразмерно тиражу;
- 7) који одобрени уџбеник не учини доступним продајној мрежи најкасније на дан почетка школске године;
- 8) **за кога просветна инспекција утврди да је дао донацију, поклон у новцу, стварима, правима или репрезентацију школи или запосленом у установи, лично или преко трећег лица.**

Издавач коме је одузета лиценца може да поднесе захтев за издавање нове лиценце, по истеку рока од две године од дана одузимања лиценце.

Захтев за издавање нове лиценце издавач може да поднесе само једном.

О одузимању и издавању нове лиценце одлучује министарство.

Решење о одузимању и издавању нове лиценце коначно је у управном поступку.

Ближе услове и начин одузимања и издавања нове лиценце прописује министар.

Регистар издавача

Члан 9.

Министарство води евиденцију о издавачима који су добили лиценцу (у даљем тексту: регистар).

Регистар је јаван и објављује се на званичној интернет страници Министарства.

II. ПРИПРЕМАЊЕ УЏБЕНИКА, ДРУГИХ НАСТАВНИХ СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА

Утврђивање плана уџбеника, других наставних средства и помагала

Члан 10.

Планом уџбеника утврђује се потреба за уџбеницима, другим наставним средствима и помагалима.

Национални просветни савет, односно Савет за стручно образовање и образовање одраслих на предлог Завода за унапређивање образовања и васпитања (у даљем тексту: Завод) доноси план уџбеника, других наставних средства и помагала.

Национални просветни савет, уз прибављено мишљење Завода, доноси план уџбеника, других наставних средства и помагала за верску наставу, на предлог Комисије за верску наставу, образоване у складу са прописима о основном и средњем образовању (у даљем тексту: Комисија за верску наставу).

Национални просветни савет, на предлог Завода и националног савета националне мањине, доноси план уџбеника, других наставних средства и помагала на језику националних мањина и за уџбеницима из предмета од интереса за националне мањине.

План уџбеника доноси се истовремено са доношењем наставног плана и програма, односно када се утврди потреба за изменом постојећег плана уџбеника, а најкасније до 01. октобра текуће године за наредну школску годину.

Ако Национални просветни савет у року из става 4. овог члана не донесе план уџбеника, план уџбеника доноси министар **на основу предлога Завода**, у року од 60 дана од истека рока из става 4. овог члана.

Национални просветни савет дужан је да о разлозима за такво непоступање из става 6. овог члана поднесе извештај Народној скупштини.

План уџбеника објављује се у „Просветном гласнику” и на званичној интернет страници Министрства.

Садржина плана уџбеника, других наставних средства и помагала

Члан 11.

План уџбеника, других наставних средства и помагала садржи:

- 1) податке о називу уџбеника, по разредима и предметима;
- 2) податке о врсти и броју уџбеника, потребних за остваривање наставног плана и програма;
- 3) податке о другим наставним средствима и помагалима;
- 4) облик и медиј у коме се припрема уџбеник, друго наставно средство и помагало.

Члан 12.

Елаборат издавача о рукопису уџбеника, друго наставног средства и помагала (у даљем тексту: елаборат) садржи:

- 1) најмање три појединачне стручне рецензије;
- 2) заједничку закључну оцену рецензентске комисије;
- 3) одлуку надлежног органа издавача о усвајању рукописа уџбеника.

Елаборат за уџбенике, друга наставна средства и помагала верске наставе, осим података из става 1. овог члана, садржи и мишљење Комисије за верску наставу.

Елаборат за уџбенике, друга наставна средства и помагала на језику националне мањине, осим података из става 1. овог члана, садржи и мишљење Националног савета националне мањине.

Стандарди квалитета уџбеника, других наставних средства и помагала

Члан 13.

Испуњеност стандарда квалитета уџбеника је услов за одобравање уџбеника, других наставних средства и помагала.

Стандарде квалитета уџбеника, који су у складу са европским стандардима квалитета и упутство о њиховој примени утврђује Национални просветни савет, на предлог Завода.

III. ОДОБРАВАЊЕ УЏБЕНИКА, ДРУГИХ НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА И ПОМАГАЛА

Подношење захтева

Члан 14.

Захтев за одобравање уџбеника, других наставних средства или помагала издавач подноси министарству, у два примерка до 1. октобра школске године која претходи школској години у којој ће се уџбеник одобрити.

Изузетно, у случају када се уводи нови наставни програм, издавач подноси министарству захтев за одобрење уџбеника, других наставних средства или помагала најмање 60 дана од дана доношења новог наставног програма, а најкасније до 1. маја календарске године у којој се уводи нови програм.

Уз захтев, издавач у два примерка у штампаној форми и четири примерка у електронској форми подноси елаборат са графички, ликовно и технички обликованим рукописом уџбеника, другог наставног средства или помагала.

Министарство доставља Заводу један примерак рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала, у штампаној форми и три примерка рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала у електронској форми, са документацијом из става 3. овог члана, ради давања стручне оцене квалитета рукописа, у року који не може бити дужи од 30 дана.

Уз захтев издавач подноси и доказ о уплаћеној накнади за стручну оцену квалитета рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала.

Висину накнаде за стручну оцену квалитета рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала прописује министар.

Стручна оцена квалитета рукописа уџбеника, другог наставног средства и помагала

Члан 15.

Стручну оцену квалитета рукописа уџбеника, других наставних средства и помагала даје **трочлани тим прегледача** (у даљем тексту: Тим прегледача), која се бира са листе лица са одговарајућим образовањем и компетенцијама која прегледају уџбенике, друга наставна средства и помагала (у даљем тексту: Листа прегледача).

Избор чланова листе предлагача бира се на основу конкурса.

Министар расписује конкурс за избор лица за листу прегледача, за сваки предмет у основном образовању и васпитању, за предмет или стручну област у средњем образовању и васпитању и уџбенике на језику националне мањине.

Комисију за избор чланова листе предлагача (у даљем тексту: комисија) именује министар.

Чланове комисије обавезно чине по један представник:

- 1. српске академије наука и уметности**
- 2. учитељских факултета**
- 3. васпитача**
- 4. наставника у основној школи**
- 5. наставника у гимназији**
- 6. наставника у средњој стручној школи**
- 7. националног просветног савета**
- 8. савета за стручно образовање и образовање одраслих**
- 9. националних савета националних мањина**

Чланови комисије могу бити и представници струковних удружења наставника.

Комисија утврђује критеријуме за избор кандидата за Листу предлагача, које објављује на званичној интернет страници Министарства.

Комисија врши избор кандидата, на основу следећих критеријума:

- 1) радно искуство, односно стаж у одговарајућој области образовања и васпитања**
- 2) награде и признања за рад**
- 3) предавања и излагања на домаћим и иностраним конференцијама и стручним скуповима**
- 4) објављени радови у стручним часописима, уређивање монографија, рецензирани радови и слично**
- 5) стручни, академски и научни назив**
- 6) педагошки рад и менторство при изради магистарских и докторских радова, руковођење специјалистичким радовима**
- 7) учешће у пројектима, потпројектима и задацима, који доприносе унапређивању образовања и васпитања**

Комисија доставља министру предлог кандидата чланова Листе предлагача.

Листа прегледача објављује се на званичној интернет страници Министарства, заједно са референцама по утврђеним критеријумима.

Завод формира **тим прегледача од три члана**, са Листе прегледача, у року од дана од дана пријема рукописа **им** по један примерак елабората са графички, ликовно и технички обликованим рукописом уџбеника, другог наставног средства или помагала о чему обавештава Министарство.

При избору прегледача, Завод се стара о равномерном ангажовању лица са Листе прегледача, са чиме упознаје министра **једном годишње**.

Завод је дужан да након обављене стручне оцене рукописа достави списак лица ангажованих у тиму прегледача и списак уџбеника за које је сваки прегледач ангажован.

Уколико Завод није извршио избор прегледача у складу са ставом 10. овог члана, доставља министру писано образложење о томе.

Тим прегледача је дужан да најкасније у року од 30 дана од дана пријема материјала из става 4. овог члана сачини стручну оцену квалитета тог рукописа, са образложењем и податком о лицима која су учествовала у поступку.

Стручна оцена квалитета рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала мора бити у складу са прописаним стандардима квалитета уџбеника и одредбама члана 5. овог закона.

Уколико **тим прегледача** приликом стручне оцене квалитета рукописа утврди да рукопис садржи правописне, словне или техничке грешке, Завод враћа рукопис издавачу у електронској форми, ради исправке.

Издавач има право да грешке из става 8. овог члана исправи и исправљени рукопис, електронским путем врати Заводу у року од 5 дана од дана пријема обавештења.

Достављање рукописа издавачу у циљу исправке грешака, Завод може учинити само једном.

Уколико уџбеник, друго наставно средство или помагало садржи рекламне или пропагандне поруке **тим прегледача** неће дати позитивну оцену квалитета рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала.

Образложење стручне оцене квалитета рукописа уџбеника, других наставних средства и помагала садржи:

1. стручну оцену о испуњености, односно неиспуњености сваког прописаног стандарда квалитета уџбеника, другог наставног средства или помагала појединачно по показатељима

2. стручно мишљење о усклађености рукописа са наставним планом и програмом и одредбама члана 5. овог закона.

Стручну оцену квалитета рукописа из става 5. овог члана потписују сви чланови Комисије.

Завод је дужан да достави стручну оцену квалитета рукописа, заједно са предлогом да се прихвати или одбије одобравање рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала, министарству и издавачу, најкасније у року од 15 дана од дана пријема стручне оцене квалитета рукописа коју је сачинио **тим прегледача**.

Уколико Завод не достави министарству стручну оцену квалитета рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала у року из става 13. овог члана, **издавач има право да поднесе тужбу за накнаду штете настале због наведеног непоступања, а Завод је дужан да накнади издавачу стварну штету и измаклу добит, утврђену правноснажном судском одлуком.**

Експертиза рукописа уџбеника, других наставних средстава и помагала

Члан 16.

Издавач може да тражи експертизу рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала ако сматра да Комисија није дала стручну оцену квалитета рукописа на основу прописаних стандарда.

Захтев за експертизу издавач подноси министру у року од 8 дана од дана добијања писаног обавештења о предлогу Завода.

Министар се у року од 15 дана од дана пријема захтева за експертизу обраћа одговарајућим катедрама факултета захтевом за одређивање три универзитетска професора стручних за предмет односно стручну област коју обрађује уџбеник за који је поднет захтев за експертизу.

Образложено експертско мишљење у писаној форми, са закључком о прихватању или одбијању захтева издавача, ангажована лица достављају министру у року од 30 дана од дана пријема захтева за експертизу.

Министарство у року од **8 дана** од дана пријема експертског мишљења, о томе обавештава издавача.

Трошкове експертизе рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала, **који обухватају хонораре лица која врше експертизу**, сноси издавач.

Одлуку о **критеријумима за утврђивање хонорара лицима која врше експертизу**, доноси министар.

Сукоб интереса

Члан 17.

Ради спречавања сукоба интереса у поступку стручне оцене квалитета рукописа уџбеника лице које учествује у том поступку, односно лице које врши експертизу пре почетка рада потписује изјаву да није аутор уџбеника, односно да није са аутором рукописа или издавачем који има лиценцу повезано лице.

Повезаним лицем, у смислу става 1. овог члана, сматра се супружник или ванбрачни партнер, крвни сродник у правој линији, односно у побочној линији до другог степена сродства, усвојитељ или усвојеник, као и свако друго правно или физичко лице које се према другим основама и околностима, укључујући и акционарство, заснован радни однос код издавача и друге облике плаћене сарадње, може оправдано сматрати интересно повезаним са аутором рукописа уџбеника или издавачем.

Квалитет рукописа уџбеника не могу да оцењују, односно да врше експертизу аутори рукописа уџбеника за исти предмет истог разреда, аутори запослени у министарству или у Заводу, као ни чланови надлежног савета.

Уџбеник одобрен на основу стручне оцене, односно извршене експертизе од стране лица из ст. 2. и 3. овог члана повлачи се из употребе.

Надлежност за одобравање уџбеника, других наставних средстава и помагала

Члан 18.

Министар доноси решење којим, на предлог Завода прихвата односно одбија захтев за одобравање уџбеника, другог наставног средства или помагала, у року од 15 дана од дана достављања тог предлога.

Уколико је урађена експертиза рукописа уџбеника, другог наставног средства или помагала, министар доноси одлуку у складу са експертским мишљењем.

Министар одобрава уџбеник, друго наставно средство и помагало за верску наставу - на предлог Завода и на основу позитивног мишљења Комисије за верску наставу.

Садржина решења о одобравању уџбеника, другог наставног средства и помагала

Члан 19.

Решење о одобравању уџбеника, другог наставног средства и помагала садржи:

- 1) назив под којим ће се одобрени рукопис издати;
- 2) назив предмета или области, као и разред и врсту школе за коју се уџбеник, друго наставно средство и издаје;
- 3) име аутора уџбеника, другог наставног средства и помагала или групе аутора;
- 4) имена лица која су дала стручну оцену, односно рецензију на рукопис;
- 5) језик и писмо на коме се уџбеник, друго наставно средство и помагало издаје;
- 6) пун назив издавача;
- 7) рок до када уџбеник, друго наставно средство и помагало треба издати.

Решење о одобравању уџбеника, другог наставног средства и помагала коначно је у управном поступку.

Садржина решења о одбијању одобравања рукописа уџбеника, другог наставног средства и помагала

Члан 20.

Министар доноси решење о одбијању одобравања рукописа уџбеника, другог наставног средства и помагала након истека рока за подношење захтева за експертизу из члана 18. став 2., односно истека рока од 15 дана од дана достављања експертског мишљења, уколико је издавач поднео захтев за експертизу.

Решење о одбијању захтева за одобравања рукописа уџбеника, другог наставног средства и помагала садржи:

- 1) назив издавача који је поднео захтев за одобравање рукописа;
- 2) назив рукописа уџбеника, другог наставног средства и помагала;
- 3) назив предмета или области, као и разред и врсту школе за коју је рукопис припремљен;
- 4) име аутора рукописа уџбеника, другог наставног средства и помагала;
- 5) имена рецензента издавача;
- 6) језик и писмо на коме је рукопис уџбеника, другог наставног средства и помагала припремљен;
- 7) позив на образложену стручну оцену квалитета рукописа уџбеника, другог наставног средства и помагала коју је дала Комисија, односно предлог Завода да се рукопис не одобри.

Уколико је издавач поднео захтев за експертизу рукописа уџбеника, другог наставног средства и помагала решење садржи и позив на експертизу рукописа уџбеника, која се доставља у прилогу решења из става 1. овог члана и чини његов саставни део.

Уколико министар доноси решење о одбијању одобравања рукописа уџбеника верске наставе решење садржи и позив на мишљење Комисије за верску наставу.

Уколико министар доноси решење о одбијању одобравања рукописа уџбеника, другог наставног средства и помагала на језику националне мањине решење садржи и позив на мишљење националног савета националне мањине.

Решење о одбијању одобравања рукописа уџбеника, другог наставног средства и помагала коначно је у управном поступку.

Обустава поступка одобравања уџбеника другог наставног средства и помагала

Члан 21.

Ако се током поступка за одобравање уџбеника правноснажном одлуком утврди да је повређено ауторско право, поступак се обуставља, а ако је уџбеник одобрен, повлачи се из употребе.

Ако се у судском или другом поступку донесе одлука којој се одређује привремена мера забране издавања и употребе уџбеника, другог наставног средства и помагала, до првеноснажног окончања поступка, повлаче се из употребе.

Одобравање страног уџбеника, другог наставног средства и помагала

Члан 22.

Страни уџбеник, друго наставно средство и помагало за предмет у основној и средњој школи може да се одобри за употребу у складу са овим законом.

Издавач подноси министарству захтев за одобравање страног уџбеника, другог наставног средства и помагала.

У прилогу захтева из става 2. овог члана издавач доставља оригинални примерак страног уџбеника, другог наставног средства и помагала за предмет и превод на српски језик, у два примерка у штампаној форми и четири примерка у електронској форми.

Превод страног уџбеника, другог наставног средства и помагала на српски језик мора бити оверен од стране овлашћеног тумача за одговарајући језик.

Уџбеник друго наставно средство и помагало за одговарајући страни језик страног издавача доставља се без превођења на српски језик, у три примерка.

Министар одобрава коришћење страног уџбеника, другог наставног средства и помагала по прибављеној позитивној стручној оцени квалитета уџбеника коју даје Комисија, а на предлог Завода.

Обавезе издавача уџбеника, других наставних средства и помагала

Члан 23.

Обавезе издавача уџбеника, других наставних средства и помагала, осим обавеза утврђених прописима о издавању публикација, јесу да:

1) објави уџбеник, друго наставно средство или помагало, према рукопису који је одобрен;

2) обезбеди уџбенике, друга наставна средства или помагала према исказаним потребама школа и корисника;

3) учини уџбеник, друго наставно средство или помагало доступним продајној мрежи, најкасније на дан почетка школске године;

4) учествује у обезбеђивању средстава за издавање нискотиражних уџбеника, других наставних средства и помагала, сразмерно тиражу, и то у висини од 4% од остварених нето прихода од продатих уџбеника, других наставних средстава и помагала у претходној календарској години;

5) примерак одобреног издања уџбеника, другог наставног средства и помагала достави Заводу.

IV - ОДОБРАВАЊЕ УЏБЕНИКА, ДРУГИХ НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА И ПОМАГАЛА НА ЈЕЗИКУ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ

Уџбеник, друго наставно средство и помагало на језику националне мањине

Члан 24.

Уџбеник, друго наставно средство и помагало на језику националне мањине, може бити:

1) уџбеник, друго наставно средство и помагало на језику националне мањине;

2) превод одобреног уџбеника, другог наставног средства и помагала са српског на језик националне мањине;

3) додатак на језику националне мањине за предмет од интереса за националне мањине, у складу са законом;

4) уџбеник, друго наставно средство и помага, увезено из земље матице, штампано на језику и писму припадника националне мањине.

Подношење захтева за одобравање уџбеника, другог наставног средства и помагала на језику националне мањине

Члан 25.

Издавач подноси захтев за одобравање уџбеника, другог наставног средства и помагала на језику националне мањине из члана 24. став 1. тачка 1), у складу са чл. 12. и 14. овог Закона.

Издавач који подноси захтев за одобравање превода одобреног уџбеника другог наставног средства и помагала са српског на језик националне мањине из члана 24. став 1. тачка 2) овог закона, дужан је да достави:

1) уџбеник, друго наставно средство или помагало на српском језику и превод тог уџбеника на језик и писмо националне мањине;

2) изјаву националног савета националне мањине да превод уџбеника одговара тексту уџбеника који се преводи.

Уколико издавач подноси захтев за одобравање додатка на језику националне мањине за предмет од интереса за националне мањине из члана 24. став 1. тачка 3) овог закона, дужан је да достави:

1) рукопис додатка за предмет;

2) елаборат у складу са чланом 12. овог Закона

3) позитивно мишљење националног савета националне мањине

Издавач који подноси захтев за одобравање уџбеника, другог наставног средства и помагала, увезеног из земље матице, штампаног на језику и писму припадника националне мањине 24. став 1. тачка 4) овог закона, дужан је да достави:

1) увезени уџбеник, друго наставно средство или помагало

2) превод уџбеника, другог наставног средства или помагала на српски језик

3) позитивно мишљење националног савета националне мањине.

Надлежност за одобравање уџбеника, другог наставног средства и помагала на језику националне мањине

Члан 26.

Министар доноси решење којим, на предлог Завода прихвата односно одбија захтев за одобравање уџбеника, другог наставног средства или помагала на језику националне мањине.

Орган аутономне покрајине надлежан за послове образовања доноси решење којим се прихвата односно одбија захтев за одобравање уџбеника, других наставних средства и помагала на језику националне мањине, на територији аутономне покрајине, на предлог Педагошког завода Војводине (у даљем тексту: надлежни завод), у складу са одредбама овог закона.

V. ИЗДАВАЊЕ ОДОБРЕНОГ УЦБЕНИКА, ДРУГОГ НАСТАВНОГ СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА

Садржина одобреног уџбеника, другог наставног средства и помагала

Члан 27.

Одобрени уџбеник, друго наставно средство и помагало, осим података утврђених прописима о издавању публикација, садржи и:

- 1) назив;
- 2) назив предмета или области, разред и врсту школе за коју се издаје;
- 3) имена рецензента и назив установе или научне организације у којој раде;
- 4) број и датум акта којим је рукопис одобрен за издавање и употребу у школи, односно предшколској установи;
- 5) посебне напомене у вези са издавањем и коришћењем.

Иновирано издање уџбеника, другог наставног средства и помагала

Члан 28.

Иновирано издање одобреног уџбеника, другог наставног средства и помагала је издање које се штампа са непромењеним садржајем и не подлеже поновном одобравању.

Иновираним издањем сматра се издање у којем су извршене следеће корекције:

- 1) исправљање грешака или омашки у тексту (имена, називи, бројеви, правописне грешке и застареле илустрације);
- 2) измене или допуне које настају из потребе да се изврши усклађивање са променом прописа;
- 3) иновирање на основу званичних података (научни подаци, мерне јединице, техничке, технолошке и друге ознаке).

Издавач доставља Заводу и Министарству иновирано издање одобреног уџбеника, другог наставног средства и помагала које садржи измене и допуне у складу са ставом 2. овог члана и обавештава га да претходно издање повлачи из употребе.

Завод у року од 30 дана од дана пријема обавештења издавача из става 3. овог члана, доставља министарству информацију о испуњености услова да се ново издање издавача сматра иновираним издањем уџбеника, другог наставног средства и помагала у складу са ставом 2. овог члана, које не подлеже поновном одобравању и повлачењу из употребе претходног издања.

Информацију из става 4. овог члана министарство уноси у Каталог одобрених уџбеника, других наставних средстава и помагала.

Нискотиражни уџбеник, друго наставно средство и помагало

Члан 29.

Нискотиражним уџбеником, другим наставним средством и помагалом у смислу овог закона сматра се уџбеник, друго наставно средство и помагало чији су укупни трошкови производње већи од малопродајне цене тиража, и то:

- 1) на језицима националних мањина, чији тираж не прелази 3000 примерака на годишњем нивоу;
- 2) примерен потребама ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом;
- 3) за огледне програме у средњем образовању.

Национални савет националне мањине утврђује потребу за уџбеницима, другим наставним средствима и помагалима на језику националне мањине и потребном тиражу за наредну школску годину и о томе благовремено обавести јавног издавача.

Национални просветни савет на предлог Завода утврђује потребу за уџбеницима за ученике са инвалидитетом и сметњама у развоју и дужан је да о томе достави податке Министарству најкасније до 1. октобра текуће године за наредну школску годину.

Савет за стручно образовање и образовање одраслих, на предлог Завода утврђује потребу за уџбеницима, другог наставног средства и помагала за стручне предмете за ученике стручних школа и школа за образовање одраслих, и дужан је да о томе достави податке Министарству најкасније до 1. октобра текуће године за наредну школску годину.

Финансирање нискотиражних уџбеника, других наставних средства и помагала

Члан 30.

Издавање нискотиражних уџбеника, других наставних средства и помагала финансира се из:

1) средстава која издавачи уџбеника издвајају за издавање нискотиражних уџбеника, других наставних средства и помагала у износу од 4% од остварених нето прихода од продатих уџбеника, других наставних средстава и помагала у претходној календарској години, која су дужни да обрачунају и уплате у буџет Републике Србије, најкасније до 01. марта;

2) буџета Републике Србије, уколико средства из става 1. тачка 1) овог члана нису довољна за издавање нискотиражних уџбеника, других наставних средства и помагала за наредну школску годину.

Средства из става 1. овог члана, користе се искључиво за финансирање разлике између укупних трошкова производња и малопродајне цене тиража.

Уколико средства из става 1. тачка 1) овог члана премашују трошкове издавања нискотиражних уџбеника, других наставних средства и помагала за наредну школску годину, вишак средстава употребљава се за финансирање набавке асистивних технологија за децу и ученике са инвалидитетом и сметњама у развоју.

Надлежност за издавање нискотиражних уџбеника, других наставних средстава и помагала

Члан 31.

Јавни издавач дужан је да издаје нискотиражне уџбенике, друга наставна средства и помагала.

Јавни издавач има обавезу да нискотиражне уџбенике објави најкасније до 15. августа текуће године за наредну школску годину.

VI. ИЗБОР, ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ УЏБЕНИКА

Каталог одобрених уџбеника, других наставних средстава и помагала

Члан 32.

Министарство сачињава и редовно Каталог одобрених уџбеника, других наставних средстава и помагала, која се могу користити од наредне школске године (у даљем тексту: Каталог).

Каталог који садржи коначан списак уџбеника, других наставних средстава и помагала који се могу користити од наредне школске године, Министарство објављује најкасније до 1. марта текуће године.

Орган надлежан за послове образовања на територији аутономне покрајине дужан је да редовно доставља Министарству ажурирану Листу одобрених уџбеника, других наставних средстава и помагала на језику националне мањине, на територији Аутономне покрајине Војводине.

Каталог може бити ажуриран и након рока из става 2. овог члана, уколико је уџбеник одобрен након спроведеног поступка експертизе.

Каталог се објављује у „Просветном гласнику”.

Каталог се објављује и редовно ажурира на званичној интернет страници министарства.

Избор уџбеника, других наставних средстава и помагала

Члан 33.

Одлука о избору уџбеника, других наставних средстава и помагала доноси се на основу Каталога.

Одлуку о избору уџбеника, других наставних средстава и помагала који ће се користити у школи, доноси наставничко веће на образложен предлог стручних већа за области предмета, односно стручних актива наставника разредне наставе.

Одлуку о избору наставног средства који ће се користити у припремном предшколском програму доноси васпитно-образовно веће, на образложен предлог стручног актива васпитача.

Образложење одлуке о избору уџбеника, другог наставног средства и помагала, обавезно садржи:

- 1) педагошке, психолошке, стручне, дидактичко-методичке и друге критеријуме разлоге на основу којих је изабран конкретан уџбеник, друго наставно средство и помагало**
- 2) наслов уџбеника, другог наставног средства и помагала других издавача која су разматрана приликом доношења одлуке из става 1. овог члана**

Школа је обавезна да сачини списак изабраних уџбеника, других наставних средстава и помагала за сваку школску, а предшколска установа за сваку односно радну годину, заједно са образложењем таквог избора.

Списак изабраних уџбеника, других наставних средстава и помагала заједно са образложењем потписује директор и оверава га печатом школе.

Сагласност на овај акт даје орган управљања школе, односно предшколске установе.

Списак изабраних уџбеника, других наставних средстава и помагала за сваку школску годину заједно са образложењем школа чува трајно у својој евиденцији.

Одлука о избору уџбеника, других наставних средстава и помагала објављује се на огласној табли установе и обавезујућа је за све који изводе образовно-васпитни рад.

Примање донације, поклона или репрезентације школе, односно предшколске установе или запосленог, на непосредан или посредан начин, учињено од стране лиценцираног издавача, у било ком износу или облику, није дозвољено и биће санкционисано у складу са законом.

Посредовање школе у продаји уџбеника није дозвољено и биће санкционисано у складу са законом.

Праћење и вредновање

Члан 34.

Квалитет уџбеника, других наставних средстава и помагала и резултате његовог коришћења у образовно-васпитном раду континуирано прати и вреднује Завод, на основу прописаних стандарда.

Ако Завод оцени да се коришћењем одређеног уџбеника, другог наставног средства или помагала не обезбеђује остваривање циљева образовања и васпитања и општих и посебних стандарда постигнућа ученика, Завод о томе обавештава надлежни савет.

Надлежни савет, након добијене оцене из става 2. овог члана предлаже министру, односно надлежном органу аутономне покрајине да донесе решење о повлачењу уџбеника, другог наставног средства или помагала из употребе.

Решење о повлачењу уџбеника, другог наставног средства или помагала из употребе коначно је у управном поступку.

VII НАДЗОР

Члан 35.

Надзор над спровођењем овог закона врши министарство, преко просветних инспектора, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Новчаном казном од 100.000,00 до 2.000.000,00 динара казниће се за прекршај издавач - правно лице ако:

- 1) не обезбеди уџбенике, друга наставна средства или помагала према исказаним потребама школа и корисника (члан 23. тачка 2);
- 2) не учини уџбеник, друго наставно средство или помагало доступним продајној мрежи, најкасније на дан почетка школске године (члан 23. тачка 3);
- 3) не учествује у обезбеђивању средстава за издавање нискотиражних уџбеника, других наставних средстава и помагала сразмерно тиражу (члан 23. тачка 4).
- 4) не достави примерак одобреног уџбеника, другог наставног средства или помагала Заводу (члан 23. тачка 5);
- 5) изда уџбеник, друго наставно средство или помагало супротно одредби члана 4. овог закона.

Новчаном казном од 5.000,00 до 150.000,00 динара казниће се одговорно лице издавача - правног лица за прекршај из става 1. овог члана.

Новчаном казном од 10.000,00 до 500.000,00 динара казниће се издавач - предузетник за прекршај из става 1. овог члана.

Члан 37.

Новчаном казном од 100.000,00 до 2.000.000,00 динара казниће се за прекршај **јавни издавач уколико благовремено не изда нискотиражне** уџбенике, друга наставна средства и помагала. (члан 31. став 2).

Новчаном казном од 5.000,00 до 150.000,00 динара казниће се одговорно лице издавача - правног лица за прекршај из става 1. овог члана.

Новчаном казном од 10.000,00 до 500.000,00 динара казниће се издавач - предузетник за прекршај из става 1. овог члана.

Члан 38.

Новчаном казном од 100.000,00 до 1.000.000,00 динара казниће се за прекршај школа, односно предшколска установа ако:

- 1) користи уџбеник, друго наставно средство или помагало који нису у Каталогу (члан 33. став 1.);
- 2) не спроведе избор уџбеника, другог наставног средства или помагала по прописаној процедури (члан 33. ст. 2 – 8.)
- 3) **посредује у продаји уџбеника (члан 33. став 10.).**

Новчаном казном од 5.000 до 100.000,00 динара казниће се и директор, односно одговорно лице школе, односно предшколске установе за прекршај из става 1. овог члана.

IX - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 39.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 40.

Уџбеници, друга наставна средства и помагала који су одобрени за употребу на основу Закона о уџбеницима и другим наставним средствима („Службени гласник РС”, бр. 29/93 и 62/06), Закона о уџбеницима и другим наставним средствима („Службени гласник РС”, бр. 72/09), Правилника о програму огледа за издавање уџбеника, других наставних средстава или уџбеничких комплекта за I, II, III, IV и V разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник”, број 3/08), Правилника о програму огледа за издавање уџбеника, других наставних средстава или уџбеничких комплекта за шести разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник”, број 8/08) и **Правилника о програму огледа за издавање уџбеника, других наставних средстава и уџбеничких комплекта за седми разред основног образовања и васпитања („Просветни гласник”, број 7/09)**, који су донети на основу Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 62/03, 64/03-исправка, 58/04, 62/04-исправка, 79/05-др. закон и 101/05-др. закон), остају у употреби.

Члан 41.

Поступци за издавање уџбеника, других наставних средстава и помагала који су започети по прописима који су важили до почетка примене овог закона окончаће се по тим прописима.

Члан 42.

Издавачи уџбеника, других наставних средстава и помагала који имају лиценцу дужни су да ускладе своје пословање са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Ако издавачи уџбеника, других наставних средстава и помагала не ускладе пословање у року из става 1. овог члана њихов уџбеник, друго наставно средство и помагало се повлачи из употребе, а издавачу се одузима лиценца.

Члан 43.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о уџбеницима и другим наставним средствима („Службени гласник РС”, бр. 72/09).

Члан 44.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.